

Василъ. Какъ така ти, синъ на такова учено семейство, първенецъ на даскалъ Ботя отъ Калоферъ, попадна тукъ въ тоя халъ?

Христо (приглажда дългитъ си до раменетъ коси, дири нѣщо за ядене по лавицата, изъ сандѣчетата). Тръгнахъ за Москва. . . . Баща ми събра отъ тукъ отъ тамъ, кое на заемъ, кое съ лихва, тридесетъ и петъ лири. Добре, ама още отъ първия день, нали се усѣтихъ на свобода, далечъ отъ погледа на Калоферскитъ чорбаджии, почнахъ да се позаплѣсвамъ тукъ и тамъ. Въ Търново, въ хана, се запознахъ съ едни руски пжтешественици, останахъ да ги разглеждамъ и да имъ показвамъ старинитъ, въ Русе останахъ за сватбата на единъ нашенецъ. Тамъ ме раздумвахъ: що ти трѣбва московлукъ, бе холамъ? Баща ти, като пѣсе толкова години магарето на патриката въ Одеса, колко е прокопсалъ! Нейсе, минахъ Дунава. По онова време въ Георгево бѣше Хаджията съ хората си. Имаше и момчета отъ четитъ на Тотя и Панайота. Намѣрихъ имъ кръчмата, кждето се събиратъ.

Василъ. И тамъ остана, а?

Христо. Не знамъ какво стана. При хъшоветъ влѣзе синътъ на даскалъ Ботя отъ Калоферъ, бждещъ студентъ по медицина въ Русия, съ тридесетъ и петъ лири въ джоба. А излѣзе единъ хъшъ, по-запаленъ отъ най-изпеченитъ Старопланински хайдутинъ. . . . Отъ тогава всичко минало се заличи: Калоферъ, бащинъ домъ, учение, бждеще — всичко бѣ тамъ, при Хаджи Димитра. Всичко мое бѣ и тѣхно: пари, знания, животъ, младостъ. . . . Чакахъ само знакъ да тръгнемъ за Балкана. Бѣхъ се простилъ съ всичко. Дори написахъ и една пѣсенъ: „На прощаване“ (Въздѣхва). Тя почва тѣй

Не плачи, майко, не тжжи,
че станахъ ази хайдутинъ,
хайдутинъ, майко, бунтовникъ,
та тебе, клета, оставихъ,
за първо чедо да жалишъ!

(махва съ ржка).

Василъ. И азъ не съмъ виждалъ вече отъ години своята майка. Дали ще успѣя да я видя поне още веднажъ. . . (Въздѣхва). Досега имахъ късметъ. Леко се отгървахъ въ боя, който четата на Филипъ Тотя води край Златица. . . . А и въ дветъ Бѣлградски легии нѣмахъ възможность да замина за тамъ, за кждето ни подготвяха. . . . И кждето всички мислимъ да оставимъ коститъ си. Нима ще трѣбва всички да си измремъ тѣй мърчина, стопени отъ болести и неволя, като Раковски, безъ да развѣемъ байряка на свободата нъ Балкана. . . .

Христо. Сега какво мислишъ да правишъ?